של זהב אע"פ [א] שהוא מבוקר מבערב [א] מבקרין אותו לאור אבוקות [ט] (א) מי [ב] שזוכה (א) בדישון מזבח הפנימי ובדישון המנורה היו מקדימין וד' כלים בידם הטני והכוז (ג) ושני מפתחות הטני דומה לתרקב של זהב מחזיק קביים וחצי [ג] והכוז דומה לקיתון גדול של זהב ושתי מפתחות [ב] אחד שהוא [ב] יורד [ב] באמת השחי ואחד שהוא פותח כיון בא לו לפשפש הצפוני [ד] שני פשפשין היו לו לשער הגדול [ג] אחת בצפון ואחת בדרום שבדרום לא נכנס בו אדם (ג) [ד] עליו הוא מפורש ע"י יחזקאל שנאמר [א] ויאמר אלי ה' השער הזה סגור יהיה לא יפתח ואיש אל יבא בו כי ה' אלהי ישראל בא בו והיה סגור נטל את המפתח ופתח את הפשפש ונכנס להתא ומהתא להיכל עד שמגיע לשער הגדול הגיע לשער הגדול העביר את הנגר ואת הפותחות ופתחו [ה] לא היה [ה] שוחט השוחט עד ששומע שער גדול שנפתח מיריחו היו שומעין קול שער גדול שנפתח מיריחו היו שומעין קול מגריפה [ו] (מיריחו היו שומעין קול השיר) מיריחו היו שומעין קול בן ארזה מקיש בצלצל מיריחו היו שומעין קול החליל מיריחו היו שומעין קול גביני כרוז מיריחו היו שומעין קול העץ שעשה בן קטין מוכני לכיור [ז] מיריחו היו שומעין קול השיר מיריחו היה שומע קול השופר וי"א [ז] אף קולו של כ"ג בשעה שהוא מזכיר את השם ביה"כ מיריחו היו מריחין ריח פיטום הקטורת [ח] א"ר אלעזר בן דגלאי עזים היו לאבא בערי המכוור והיו מתעטשות מריח פיטום הקטורת [ח] מי שזכה בתמיד משכו והולך בבית המטבחיים ומי שזכו באברים הולכין עמו [י] בית המטבחיים היה לצפונו של מזבח [ז] ועליו ח' עמודים ננסים ורבעים של ארז על גביהן ואנקלאות של ברזל היו קבועין בהן וג' סדרים לכל אחד ואחד שבהן תולין ומפשיטין על שולחנות של שיש שבין העמודים מי שזכה בדישון מזבח הפנימי [ח] נכנס ונטל את הטני והניחו לפניו והיה חופן ונותן לתוכו ובאחרונה כיבד את השאר לתוכו והניחו ויצא [ט] מי שזכה בדישון המנורה נכנס ומצא ב' נרות (מזרחית) [מערבית] [ט] דולקין מדשן את השאר ומניח את אלו דולקין במקומן [י] מצאן שכבו מדשנן ומדליקן מן הדולקין [כ] ואח"כ מדשן את השאר [ל] ואבן [ל] היתה לפני המנורה ובה ג' מעלות שעליה כהן עומד ומטיב את הנרות ומניח את הכוז על מעלה שניה ויצא:

הדרן עלך אמר להם הממונה

לא [מ] היו כופתין את הטלה אלא מעקידין אותו מי שזכו באברים אוחזין בו וכך היה עקידתו ראשו לדרום ופניו למערב והשוחט עומד במזרח ופניו למערב [י] של שחר היה נשחט על קרן צפונית מערבית על טבעת שניה של בין הערבים היה נשחט על קרן מזרחית צפונית על טבעת שנייה [נ] שחט [ס] השוחט וקבל המקבל בא לו [ס] לקרן מזרחית צפונית ונותן מזרחה צפונה מערבית דרומית ונותן מערבה דרומה שירי הדם היה שופך [יא] אל יסוד דרומית

לא

פתוחות לו כקיטוניות פתוחות לטרקלין כדמפרש במסכת מדות (דף לד.) וכן הלשכות המנויות כאן לשכת הטלאים דהכא הוא לשכת טלה קרבן דתנן במדות והא דתנן התם שהיא דרומית מערבית לבית המוקד רמי להו בפ"ק דיומא (דף טו:) ומשני שפיל (ד) מזרחית צפונית בה גנזו בית החשמונאי את אבני מזבח ששקצום מלכי יון שהיא לשכת בית החותמות דתנן הכא וזה גנזו ולשכת בית המוקד הוא הנקרא בית המוקד קטן היא לשכה שיורדין בה לבית הטבילה כדתנן במדות והכהן הטובל שם מיד כשעולה מבית הטבילה היה מתחמם באותה לשכה ומסתפג וזה בית הטבילה אינו בית הטבילה [יב] (ט) דמעילה האמור בפרק קמא והרבה בית טבילה היו להם כדי שיוכלו הרבה כהנים לטבול בהרבה מקומות: לשכת החותמות. שמגיעין שם חותמות של לוקחי סלתות ונסכים מן [יג]

כאן חסר מפירוש המשנה עד סוף הפרק

לא היו כופתין את הטלה. בשעת שחיטה ד' רגליו יחד וטעמא [יד] בגמ' אלא מעקידים אותו יד ורגל כעקידת יצחק בן אברהם: מי שזכו באברים אוחזין בו. בשעת שחיטה ומסייעין אותו: ראשו. של טלה לדרום עזרה אצל מזבח [טו] (ופניו) ורגליו אצל צפון עזרה ופניו למערב שצריך שיהא בית שחיטתו כלפי מערב דכתיב ושחט אותו לפני ה' וראשו של טלה לדרום עזרה אצל מזבח (עזרה) צריך שיתקרב אצל מזבח דכל כמה שיכולין ליקרב לד הראש אצל המזבח מקריבין אותו דכתיב ושחט אותו על ירך המזבח צפונה אצל המזבח: השוחט עומד [טז] (במזבח) [במזרח]. על קרן צפונית ופניו למערב והמקבל עומד כנגדו באלכסון ומצדד כדי שיהא פניו כלפי דרום: תמיד של שחר היה נשחט על קרן צפונית מערבית על טבעת שניה. שהשמש בא מן המזרח לפיכך מושכו השוחט לצד מערב להרחיקו מן הכותל מזרחית בכל יכולת מפני שהכתלים גבוהים והחמה של שחרית בשיפולו של רקיע (ועל) [ולא] (ה) הכותל עומד כנגד קרן צפונית מערבית לסוף אורך המזבח אצל ההיכל צפונית משום דקדשי קדשים שחיטתם בצפון על ירך המזבח צפונית ובעינן שחיטה כנגד המזבח ולא חוצה לו [יז] שם היה המטבחים: וטבעות קבועות ברצפה לתת ראש הבהמה לתוכן והם כ"ד כמנין המשמרות ומקומן כ"ד אמות מן הדרום לצפון קבועות בו' סדרים של ד' טבעות הוי כ"ד ורחוק הסדר הראשון מן המזבח ה' אמות ומאותו סדר עד כלות ו' סדרים כ"ד אמות והכי תנן במסכת מדות (דף לו.) וטבעות היו לצפון (ו) ו' סדרים של ד' ד' ויש אומרים ד' של ו' ו' שעליהם שוחטים את הקדשים כלומר על ידיהן שוחטים קדשים כמו שפירשנו: על טבעת שניה. לאו בטבעת שניה של סדר ראשון שהוא אצל המזבח אלא בטבעת ראשונה שהוא

שהוא אצל הקרן בסדר השני המשוכה לצד צפון ופני השוחט וצואר בהמה לצד מערב צפון באלכסון כדי שלא יעכב אור השמש לבא וטעמא דבטבעת שניה שהיא מתרחקת מן המזבח שגבוה עשרה שיוכל לראות לכך עליו השמש ויותר מכאן לא היה צריך להרחיק ואם היה שוחט בסדר הראשון א"כ היה המזבח מעכב אור השמש לבא על ידו של שוחט שהרי המזבח גבוה י' אמות וסדר ראשון של טבעות אינו רחוק מן המזבח אלא ח' אמות: תמיד של בין הערבים על קרן צפונית מזרחית על טבעת שניה. שהרי בערב הלכה לה לצד מערב הילכך צריך להמשיך מקום שחיטה למקום שכלה המזבח לצד צפונית מזרחית וכמה שיתרחק יותר תבא החמה על ידו ובגמ' נפקא לן שצריך שוחט לשחוט לאור היום: בטבעת שניה. בשביל הטעם שפירשנו בתמיד של שחר: שחט השוחט וקבל המקבל. לזרוק ובא לו המקבל לקרן מזרחית צפונית נתן מזרחית צפונית [יח] שעולה בכבש שהוא בדרום ופונה לימין פוגע בקרן דרומית מזרחית תחלה ושם א"א ליתן משום דעולה טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לה יסוד כדנפקא לן בזבחים (דף נג:) ומקיף ובא על מזרחית צפונית ונותן ואמר בזבחים (דף סב:) כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין ונפקא לן ממעלות הפונים קדים אע"ג דבמתן דמי עולה אינו עולה בכבש דהא על הרצפה עומד והכלי בידו וזורק למרחוק כדכתיב וזרקו דהא למטה מן החוט [הסיקרא] הוא נותן אפילו הכי כיון דבחטאות שניתנות ע"ג הקרנות למעלה [יט] ושם צריך לעלות לכבש דרך הדרום ופונה למזרח דרך ימין וה"נ בכל הדמים אע"פ שניתנין למטה מתחיל להקיף דרך הדרום שהוא פניו של מזבח בפתח כניסת הבית ומשם פונה לימין בקרן מזרחית צפונית ואחר כך למערבית דרומית ונותן למערבית דרומית נמצא מקיף את המזבח דרך ימין מזרח לצפון ואח"כ למערבית דרומית כך פי' הרב רש"י בסדר יומא בפ"ק (דף יח.): שירי הדם [היה] שופך על יסוד דרומית. דכל הניתנין על מזבח החיצון שירים שלו נשפכין על יסוד דרומית וכן מוכיח בזבחים (דף נג.) דאמרינן טעמא גבי שעיר נשיא ולמד ירידתו מן הכבש ליציאתו מן ההיכל מה יציאתו מן ההיכל בסמוך לו דהיינו יסוד מערבי שכנגד הפתח ונפקא לן מקרא דכתיב אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד אף ירידתו מן הכבש בסמוך דהיינו יסוד דרומית וכיון דבחטאת צריך לו לשפוך על יסוד דרומית ה"נ בכל הדמים אף על פי שאין עולין על הכבש בשביל זריקתן שיריהן נשפכין אל יסוד דרומית שהרי מתן דמן בהקפת ימין כמו כן כאותן שעולין ע"ג כבש: [עד] עכשיו פירש לך שחיטתו וזריקתו מכאן ואילך מפרש סדר הפשטו וניתוחו וכיצד מעלין את האברים לכבש:

לא

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פ"א מהלכות תמידין ומוספין הל' ט:
ו ב מיי' שם פ"ג הל' ד:
ז ג מיי' שם הלכה טו:
ח ד מיי' פ"ד מהל' בית הבחירה הל' ו:
ט ה מיי' פ"ו מהל' תמידין ומוספין הל' א:
י ו מיי' פ"ה מהל' בית הבחירה הלכה יג והל' טז:
יא ז מיי' שם פ"ה הלכה יג:
יב ח מיי' פ"ג מהל' תמידין ומוספין הל' ז:
יג ט מיי' שם הלכה טו:
יד י מיי' שם הלכה יז:
טו כ מיי' שם הלכה טז:
טז ל מיי' פ"ג מהל' בית הבחירה הל"א:
א מ מיי' פ"א מהל' תמידין הל' י:
ב נ מיי' שם הלכה א:
ג ס מיי' פ"ה מהלכות מעשה"ק הלכה ו:

שיטה מקובצת

א] אבוקות מי שזכה בתמיד משכו והולך לבית המטבחיים ומי שזכו באברים הולכין אחריו לבית המטבחיים ובית המטבחיים היה לצפונו של מזבח ועליו ח' עמודים ננסים ורבעים של ארז על גביהן ואונקלות של ברזל היו קבועין וג' סדרים היו בכל אחד ואחד שבהם תולין ומפשיטין על שלחנות של שיש שבין העמודים מי שזכו בדישון המזבח והמנורה היו: ב] יורד לאמת השחי אות ב' נמחק: ג] הגדול אחד בצפון: ד] אדם מעולם ועליו הוא מפורש ע"י יחזקאל ויאמר תיבת שנאמר נמחק: ה] היה השוחט שוחט עד ששומע קול שער: ו] מגריפה מיריחו היו שומעין קול החליל מיריחו היו שומעין קול הצלצל מיריחו היו שומעין קול השיר מיריחו היו שומעין קול גביני כרוז תיבות בן ארזה מקיש בצלצל נמחק: ז] לכיור. פי"א והם אומרי' הגיעו תיבות מיריחו היו שומעים קול השיר נמחק: ח] מתיבת מי שזכה כו' עד מי שזכה בדישון נמחק כי אין כאן מקומו ומקומו למעלה בריש העמוד אחר תיבת אבוקות: ט] דולקין עיין בתוס' מנחות (דף פ"ו) ותשובת הרשב"א סי' אלפים ע"ט: י] למערב תמיד של: יא] שופך על יסוד תיבת אל נמחק: יב] הטבילה דלמעלה תי' דמעילה נמחק: יג] מן הגזברים: יד] וטעמא מפרש: טו] על תיבת ופניו נרשם קו למעלה להורות כי לפי"ד ראוי למחקו: טז] עומד במזרח על תיבת במזבח נמחק: יז] לו ושם היה בית המטבחיים: יח] צפונית שכשעולה: יט] למעלה שם אות ו' נמחק:

פי' הרא"ש

לא היו כופתין את הטלה. ד' רגליו כיחד ולא ב' רגלים יחד וב' ידים יחד: אלא מעקדים אותו. יד ורגל כעקידת יצחק: פניו למערב. לצד הפנים: על קרן צפונית מערבית. ומקראי יליף בגמ' דכתיב פנים ליום כנגד היום [ממקום] שהיום מאיר ובנקל הבהמה זורחת מן המזרח וכותלי המזרח מאפילין לכך היה צריך להרחיק מן המזרח: על טבעת שניה. והטבעת לא היתה עגולה כמו כוס אלא כמין עגולה ופותח בארץ ואין הבהמה יכולה לזוז לצד ושש סדרים של טבעות היו וכל סדר וסדר ד' טבעות כנגד כ"ד משמרות לכל משמר טבעת [מיוחד] ונשחט על טבעת שניה לפי שהמזבח היה מאפיל על טבעת ראשונה לכך היה מרחיק קצת מן המזבח: מזרחית צפונית ומערבית דרומית. היה להם יסוד ונותן בהם ב' מתנות שהן ד' שמתפשטין לד' רוחות המזבח אבל קרן דרומית מזרחית לא היה יסוד ומה שמתחיל בקרן מזרחית צפונית לפי שהוא מקום לשחיטה וגם מפרים בקרן מערבית

מסורת הש"ס

א) יומא יד: [עי' במשנה שבמשניות וברמב"ם], ב) [ב"מ לג.], ג) [במשנה שבמשניות ליתא הכא אלא לקמן בסמוך ועי' עוד שם], ד) [עי' יומא כ. לט:], ה) [יומא לט: ע"ש], ו) מנחות כט., ז) [יומא כה:], ח) יומא יד:, ט) נ"ל דמעילה ועי' רש"י כו ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) במשנה מבקרין אותו לאור אבוקות מי שזכה בתמיד משכו וכו' ומי שזכו באברים הולכין אחריו ובית המטבחיים וכו' של שיש שבין העמודים מי שזכו בדישון מזבח הפנימי ובדישון המנורה וכו' מריח פטום הקטורת מי שזכה בדישון מזבח הפנימי נכנס ונטל. נ"ל: (ב) שם ושני מפתחות. נ"ב בפרק אלו מגלחים פי' רש"י שלא כפי' הר"ע ז"ל ע"ש בדף ל"ג: (ג) שם לא נכנס בו אדם מעולם ועליו הוא מפורש: (ד) מפרש ד"ה (בעמוד הקודם) לאו והכילאו לי וכו' בפ"ק דיומא ומשני שפיל ומה שאמר שם מזרחית צפונית: (ה) ד"ה תמיד של שחר וכו' והחמה של שחרית בשיפולו של רקיע עומד ומאיר על הכותל כנגד קרן צפונית: (ו) ד"ה וטבעות וכו' לצפון המזבח ו' סדרים:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' מבקרין אותו לאור אבוקות. נ"ב כאן חסר משנה שלימה ונמצאת במשניות ובגמ' כאן נשתנה הסדר ונמצאת להלן ועוד נמצא היפוך בכן: ב] שם יורד באמת השחי. נכתב בצדו עיין בפירוש הרב מברטנורה במשניות:

תורה אור השלם

א) וַיֹּאמֶר אֵלַי יְיָ הַשַּׁעַר הַזֶּה סָגוּר יִהְיֶה לֹא יִפָּתֵחַ וְאִישׁ לֹא יָבֹא בוֹ כִּי יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא בוֹ וְהָיָה סָגוּר: [יחזקאל מד, ב]

רבינו גרשום

עמודין ננסין. עמודין נמוכין: ורביעין של ארז. (הנרות) [הניחון] קנים של ארז על גביהן מזו לזו: ואונקליות של ברזל. מסמרים ושלשה סדרים של מסמרים היה לכל אחד של אותן רביעין: ושני מפתחות אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח כיון. כלומר שתי פתחים היה לפיתחו של (אולם) [היכל] אחד מבפנים ואחד מבחוץ אותו שבפנים היה צריך להושיט זרועו עד בית השחי עד המרפק קודם שהיה יכול לפותחו ומנעול החיצוני כיון שמשים המפתח פותח לאלתר: פשפשין. פתחים קטנים הפתוחים לתאים שבעובי החומה. לשער הגדול של היכל: קול המגרפה. אותה דאמרינן בערכין שהיו בה עשרה נקבים שכל אחד מוציא י' מיני זמר: חליל וצלצל. כלי זמר: כיבד השאר הדשן לתוכו. לאמצעיתו של מזבח ולקחו והניחו בתוך הטני ויצא: ומצא שני נרות מזרחיים. שכלפי מזרח שעדיין דולקין: מדשן את השאר. אותן שכבו קודם הבקר זורק מה שנשאר מן הפתילה ופסולת מן השמן לחוץ ונותן בה פתילה חדשה ושמן ומניח אלו אותן שדולקין במקומן: מצאו שכבו. אותן שנים והאחרים עדיין דולקין: מדשנן. לאלו שנים ומדליקן מן הדולקין: ואח"כ. מכבה את השאר הדולקין ומדשנן ומניח כל הרישונין הפסולת בתוך הכוז ומניח את הכוז על מעלה שניה ויצא. ולאחר הקטורת הקטורת חוזר לשם כדקתני לקמן בהחלו עולין במעלות האולם נכנס ומצא ב' נרות מזרחיים דולקין מדשן את המזרחי היה מכבהו לאלתר ומדשנו ומניח את המערבי דולק שממנו היה מדליק כו' נטל את הכוז והשתחוה ויצא: סליק

לא היו כופתין את הטלה אלא מעקדין אותו. יד ורגל כלבד: על קרן צפונית מערבית. שכן דינו לישחט בצפון: על טבעת שניה. היינו מעט משוך למערב משום דבעי נגד היום כדאמרי' בגמ': וכן של בין הערבים היה נשחט כו':

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
תלמוד בבלי <עוז והדר> - לרו מעגה הנוסח תמיד מידות תדמוד בבלי ... 60 הודפס ע"י אוצר החכמה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com